ризиком, насамперед, необхідно виділити: норматив інвестування в цінні папери окремо за кожною установою; норматив загальної суми інвестування; норматив максимального розміру кредитів, гарантій та поручительств; наданих одному інсайдеру; норматив максимального сукупного розміру кредитів, гарантій та поручительств, наданих інсайдерам; норматив (коефіцієнт) співвідношення регулятивного капіталу до сукупних активів [2].

До таких нормативів, які узгоджуються з управлінням інвестиційним ризиком банку, також можна віднести й норматив мінімального розміру регулятивного капіталу та норматив адекватності регулятивного капіталу. Це пов'язано з тим, що поняття регулятивного капіталу відображає одну із моделей управління ризиками банку.

До різновидів зовнішнього інструментарію управління інвестиційним ризиком банку також можна віднести: розщепления та передачу інвестиційного ризику; страхування та хеджування ризику.

Безпосередня реалізація такого інструментарію з погляду управління інвестиційним ризиком відбувається на рівні конкретного банку.

Список використаних інформаційних джерел

1. Кльоба Л. Г. Ризик-менеджмент банківської інвестиційної діяльності / Л. Кльоба // Вісник Національного банку України. – 2010. – № 1. – С. 44–47.
2. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.bank.gov.ua. – Назва з екрана.

ПРОЦЕС ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-РОЗРАХУНКОВОЇ СИСТЕМИ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

В. А. Власенко
Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», доцент кафедри менеджменту, к. е. н., доцент

Дослідження фінансового стану на основі моніторингу фінансово-економічної діяльності будь-якого підприємства є основною складовою у роботі аналітика чи фінансиста, а уміле та

своєчасне використання сучасних методів фінансового аналізу є запорукою успішного функціонування і розвитку суб'єкту ринку. При цьому, постійний моніторинг фінансового стану підприємства є основним процесом економічного аналізу, за допомогою якого можна об'єктивно оцінити внутрішні і зовнішні його характеристики, а потім, за результатами оцінювання, прийняти обґрунтовані рішення на стратегічну перспективу.

Саме тому розробка ефективної системи моніторингу фінансово-економічної діяльності підприємства в умовах трансформаційних процесів на макро- та мікрорівнях є актуальним науковим завданням, що вимагає ретельного і глибокого вивчення.

Питання створення, функціонування і розвитку ефективних систем моніторингу фінансового стану підприємств знайшли своє ґрунтовне відображення у фундаментальних працях провідних українських та іноземних науковців, серед яких слід виокремити О. Я. Базілінську, І. Т. Балабанова, Г. Г. Білика, І. О. Бланка, Дж. К. Ван Хорна, Т. А. Городню, М. Є. Зіміна, Г. Г. Кірейцева, Ф. Мечлапа, І. Й. Плікус, А. М. Поддєрьогіна, Г. В. Савицьку, О. О. Терещенка, В. М. Халіну, О. О. Шеремета та інших [1–4]. Разом з тим, деякі питання формування ефективної системи моніторингу фінансово-економічної діяльності підприємств різних форм власності та галузевої приналежності залишаються недостатньо висвітленими.

Метою дослідження є обґрунтування авторського підходу до процесу формування інформаційно-розрахункової системи для здійснення моніторингу фінансово-економічної діяльності підприємства в умовах трансформації ринкового середовища.

На думку сучасних дослідників, у загальному розумінні моніторинг є системою постійного спостереження за процесами і тенденціями, що мають місце у зовнішньому та (або) внутрішньому середовищі підприємства з метою своєчасної оперативної оцінки ситуацій, що виникають [1, с. 67]. Існує думка, що моніторинг – це процес безперервного відслідковування змін у фінансовій діяльності підприємства та виявлення відповідності цих змін бажаним результатам. Більше того, моніторинг включає прогнозування результатів та запобігання виникненню критичних ситуацій [2, с. 28].

З іншого боку, моніторинг фінансово-господарської діяльності підприємства може також розглядатися в системі контролінгу, як «відстеження процесів, що відбуваються на підпри-

ємстві, у режимі реального часу; складання оперативних звітів про результати роботи підприємства за найбільш короткі проміжки часу (день, тиждень, місяць); порівняння цільових результатів із фактично досягнутими» [3, с. 36].

Варто відзначити, що у найзагальнішому визначенні головною метою моніторингу фінансово-економічної діяльності є діагностування фактичного фінансово-економічного стану, порівняння його із прогнозованим, виявлення тенденцій і закономірностей розвитку підприємства відповідно до головної мети, попередження негативного впливу внутрішніх та зовнішніх чинників на фінансовий результат і становище на ринку, підтримання ефективного функціонування підприємства, правильна та виважена оцінка господарських ситуацій для прийняття обґрунтованих і доцільних економічних рішень [4, с. 333].

Зрештою, на сучасному етапі функціонування і забезпечення умов для подальшого розвитку підприємств на практиці доцільно розробити та впровадити інформаційно-розрахункову систему для здійснення моніторингу їх фінансово-економічної діяльності.

Ми вважаємо, що рекомендована схема функціонування інформаційно-розрахункової системи для здійснення моніторингу фінансово-економічної діяльності підприємства повинна поєднувати між собою чотири блоки:

1) введення інформації із зовнішніх або внутрішніх джерел;

2) опрацювання вхідної інформації та зображення її у вигляді, зручному для сприйняття;

3) виведення інформації для споживачів або переміщення до іншої подібної системи;

4) забезпечення зворотного зв’язку, тобто формування такої інформації, яка може бути інтерпретованою працівниками підприємства для коригування вхідних даних.

На основі узагальнення існуючих підходів до автоматизації систем управління інформаційно-розрахункову систему для здійснення моніторингу фінансово-економічної діяльності підприємства доцільно організувати у програмному середовищі MS Excel, процес формування якої повинен включати наступні етапи:

1. Попередній огляд узагальнюючих показників господарсько-фінансової діяльності підприємства.

2. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства:

– загальна оцінка фінансових результатів діяльності підприємства;

– аналіз структури доходів, витрат і відрахувань;

– аналіз структури і динаміки операційних витрат підприємства за економічними елементами;

– аналіз показників рентабельності господарської діяльності.

3. Аналіз фінансового стану підприємства:

– структурний аналіз основних статей бухгалтерського балансу;

– аналіз динаміки складу і структури активів балансу підприємства;

– аналіз динаміки складу і структури пасивів балансу підприємства;

– аналіз фінансової стійкості та ліквідності підприємства.

4. Аналіз ділової активності та ефективності функціонування підприємства:

– аналіз ефективності використання основних виробничих ресурсів;

– аналіз стійкості економічного зростання підприємства.

5. Узагальнююча оцінка ефективності господарсько-фінансової діяльності підприємства та стійкості його фінансового стану.

Таким чином, освоєння методичних засад проведення моніторингу діяльності підприємства, оцінка ефективності роботи його фінансової підсистеми, надання пропозицій щодо здійснення ефективного процесу моніторингу фінансово-економічної діяльності суб'єктів господарювання на основі запропонованої інформаційно-розрахункової системи сприятиме поліпшенню обліково-аналітичних процедур в умовах трансформаційних змін. Перспективними напрямами подальших наукових досліджень залишаються питання формування ефективного організаційного та науково-методичного забезпечення моніторингу фінансово-економічної діяльності на підприємстві.

Список використаних інформаційних джерел

1. Білик Г. Г. Моніторинг фінансового стану підприємства як інструмент управління [Текст] / Г. Г. Білик // Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили : Економічні науки. – Вип. 51. – Т. 64. – Миколаїв, 2007. – С. 65–70.
2. Бланк И. А. Финансовый менеджмент [Текст] : [учеб. курс] / И. А. Бланк. – 2-е изд., перераб. и доп. – Киев : Ника-Центр, Эльга, 2005. – 656 с.

3. Плікус І. Й. Система моніторингу для фінансового прогнозу діяльності підприємства [Текст] / І. Й. Плікус // Фінанси України. – 2003. – № 4. – С. 35–44.
4. Халіна В. М. Концепція фінансово-економічного моніторингу підприємства [Текст] / В. М. Халіна // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2013. – № 42. – С. 331–334.

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

В. Л. Вороніна
Полтавська державна аграрна академія,
доцент кафедри менеджменту, к. е. н.
Є. Ю. Ляшенко
Полтавська державна аграрна академія, студентка

В сучасних умовах динамічного бізнес-середовища одним із найважливіших аспектів стійкого зростання бізнесу та формування позитивних результатів його діяльності є забезпечення ефективної системи фінансово-економічної безпеки. Своєчасна та якісна діагностика проблем забезпечення економічної безпеки, виявлення та систематизація ризиків і загроз дозволяють уникнути як матеріальних збитків, так і запобігти банкрутству підприємства.

Категорію економічної безпеки загалом та економічної безпеки підприємства зокрема досліджували такі зарубіжні та вітчизняні фахівці: Д. Ламберт, Р. Нолан, О. Барановський, Н. Зачосова, С. Ілляшенко, Г. Козаченко, Є. Олейников, С. Покропивний, П. Пригунов та ін. У їхніх роботах висвітлені питання сутності економічної безпеки підприємства, структурування механізму її забезпечення, концептуалізація керування безпекою тощо.

Економічну безпеку підприємства можна розглядати як одну з складових загального поняття «безпека». Теоретичний аналіз поняття «економічна безпека підприємства» з точки зору систематизації та структурування приведено в табл. 1.

Як і будь-яка інша сфера, економічна безпека має ряд проблем та ризиків. До проблем, що постають перед підприємствами на шляху до досягнення прийнятного рівня економічної безпеки відносять такі:

– недостатнє застосування аналізу витрат підприємства на економічну безпеку;

– необхідність підвищення якості збору інформації не лише